

KM : การจัดการองค์ความรู้

การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในจังหวัดชุมพร

- แนวความคิดเกี่ยวกับสหกรณ์
- นิยามความหมาย หลักแนวคิดและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
- นิยามศัพท์ ความสำคัญและแนวทางการจัดทำเวทีการสร้างเครือข่าย
- แนวทางการปฏิบัติงานโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 และการประเมิน การดำเนินงานสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

โดยมีรายละเอียดดังนี้

- แนวความคิดเกี่ยวกับสหกรณ์ (“อุดมการณ์ หลักการ และวิธีการสหกรณ์”, ม.ป.ป.)
- สหกรณ์ (Cooperative)

สหกรณ์ คือ คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และต้องจดทะเบียนตามพระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542 โดยมีลักษณะมูลฐานของสหกรณ์ ดังนี้

- (1) กลุ่มบุคคลที่มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคมอย่างเดียวกัน
- (2) เจตนารมณ์ที่จะช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน
- (3) จัดตั้งองค์กรธุรกิจขึ้นและร่วมกันดำเนินการอย่างต่อเนื่องเพื่อให้บรรลุ

วัตถุประสงค์

- (4) วัตถุประสงค์ขององค์กรธุรกิจนี้ คือ ส่งเสริมผลประโยชน์ของสมาชิกและ

ครอบครัว

- คุณค่าของสหกรณ์ (Cooperative Values)

สหกรณ์อยู่บนพื้นฐานแห่งคุณค่าของการช่วยตนเอง ความรับผิดชอบต่อตนเอง ความเป็นประชาธิปไตย ความเสมอภาค ความเที่ยงธรรม และความเป็นเอกภาพ สมาชิกสหกรณ์เชื่อมั่นในคุณค่าทางจริยธรรมแห่งความสุจริต ความเปิดเผย ความรับผิดชอบต่อสังคม และความเอื้ออาทรต่อผู้อื่น โดยสืบทอดประเพณีปฏิบัติของผู้ริเริ่มการสหกรณ์

- หลักการสหกรณ์ (Cooperative Principles)

หลักการสหกรณ์ คือ แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผล เป็นรูปธรรม ซึ่งประกอบด้วยหลักการที่สำคัญ รวม 7 ประการ กล่าวคือ

หลักการที่ 1 การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง (Voluntary and Open Membership) สหกรณ์เป็นองค์การแห่งความสมัครใจ เปิดรับบุคคลทั่วไปที่สามารถใช้บริการสหกรณ์ได้ และเต็มใจจะรับผิดชอบในฐานะสมาชิก เข้าเป็นสมาชิกโดยปราศจากการกีดกันทางเพศ สถานะทางสังคม เชื้อชาติ การเมือง หรือศาสนา

หลักการที่ 2 การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย (Democratic Member Control) สหกรณ์เป็นองค์การประชาธิปไตยที่มีการควบคุมโดยสมาชิก ซึ่งมีส่วนร่วมอย่างแข็งขัน โดยการกำหนดนโยบายและการตัดสินใจ บุรุษและสตรีที่ได้รับการเลือกตั้งจากที่ประชุมใหญ่ให้เป็นผู้แทนสมาชิก ต้องรับผิดชอบต่อสมาชิก ในสหกรณ์ชั้นปฐมสมาชิกมีสิทธิในการออกเสียงเท่าเทียมกัน (สมาชิกหนึ่งคนหนึ่งเสียง) สำหรับสหกรณ์ในระดับอื่น ๆ ก็ดำเนินการตามแนวทางประชาธิปไตยเช่นเดียวกัน

หลักการที่ 3 การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก (Member Economic Participation) สมาชิกมีส่วนร่วมในการลงทุน (ซื้อหุ้น) ในสหกรณ์ของตนเองอย่างเสมอภาคกัน และมีส่วนร่วมในการควบคุมการใช้เงินทุนของสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย ทุนของสหกรณ์อย่างน้อย ๆ ส่วนหนึ่งต้องเป็นทรัพย์สินส่วนรวมของสหกรณ์ โดยปกติสมาชิกจะได้รับผลตอบแทน (ถ้ามี) ในอัตราที่จำกัดตามเงินลงทุน (หุ้น) ที่กำหนดเป็นเงื่อนไขของการเข้าเป็นสมาชิก สมาชิกสามารถจัดสรรเงินส่วนเกินของสหกรณ์เพื่อวัตถุประสงค์อย่างหนึ่งหรือทุกอย่างตามข้อบังคับ ดังนี้

(1) เพื่อการพัฒนาสหกรณ์โดยอาจกันไว้เป็นทุนสำรองซึ่งอย่างน้อย ๆ จะต้องมีส่วนหนึ่งที่นำมาแบ่งปันกันไม่ได้

(2) เพื่อตอบแทนแก่สมาชิกตามสัดส่วนของปริมาณธุรกิจที่สมาชิกได้ทำกับสหกรณ์

(3) เพื่อสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ ที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

หลักการที่ 4 การปกครองตนเองและความเป็นอิสระ (Autonomy and Independence) สหกรณ์เป็นองค์การที่พึ่งพาตนเองและปกครองตนเอง โดยการควบคุมของมวลสมาชิก หากสหกรณ์จะต้องมีข้อตกลงผูกพันกับองค์การอื่นใด ซึ่งรวมถึงหน่วยงานของรัฐบาลด้วยหรือจะต้องเพิ่มเงินลงทุน โดยอาศัยแหล่งเงินทุนจากภายนอกสหกรณ์ สหกรณ์จะต้องกระทำการดังกล่าวภายใต้เงื่อนไขที่มั่นใจได้ว่ามวลสมาชิกจะยังคงดำรงไว้ซึ่งอำนาจในการควบคุมสหกรณ์ตามแนวทางประชาธิปไตย และสหกรณ์ยังคงดำรงความเป็นอิสระ

หลักการที่ 5 การศึกษา ฝึกอบรม และสารสนเทศ (Education, Training and Information) สหกรณ์พึงให้การศึกษและการฝึกอบรมแก่สมาชิก ผู้แทนสมาชิกที่ได้รับการเลือกตั้ง ผู้จัดการ และเจ้าหน้าที่สหกรณ์เพื่อให้บุคคลากรเหล่านี้สามารถมีส่วนร่วมช่วยพัฒนาสหกรณ์ของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ และพึงให้ข่าวสารแก่สาธารณชนโดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนและบรรดาผู้นำทางความคิดในเรื่องคุณลักษณะและคุณประโยชน์ของสหกรณ์

หลักการที่ 6 การร่วมมือระหว่างสหกรณ์ (Cooperation among Cooperatives) สหกรณ์จะสามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด และเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ ขบวนการสหกรณ์ได้ โดยร่วมมือกันในระดับท้องถิ่น ระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับนานาชาติ

หลักการที่ 7 การเอื้ออาทรต่อชุมชน (Concern for Community) สหกรณ์พึงดำเนิน กิจการต่าง ๆ เพื่อการพัฒนาชุมชนให้มีความเจริญยั่งยืนตามนโยบายที่มวลสมาชิกเห็นชอบ

- **อุดมการณ์สหกรณ์ (Cooperative Ideology)**

อุดมการณ์สหกรณ์ คือ ความเชื่อร่วมกันที่ว่า การช่วยตนเองและการ ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ตามหลักการสหกรณ์ซึ่งจะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี มีความเป็นธรรม และสันติสุขใน สังคม

- **วิธีการสหกรณ์ (Cooperative Practices)**

วิธีการสหกรณ์ คือ การนำหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนิน กิจกรรมทางเศรษฐกิจและสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชน โดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี

- **นิยามความหมาย หลักแนวคิดและการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจ**

พอเพียง

- **นิยามความหมายปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง(กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2558)**

"เศรษฐกิจพอเพียง" เป็นปรัชญาที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว พระราชทาน พระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทยมาโดยตลอดนานกว่า 30 ปี ตั้งแต่ก่อนเกิด วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไข เพื่อให้รอดพ้น และสามารถดำรง อยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์และความเปลี่ยนแปลงต่างๆ ผู้ทรงคุณวุฒิในทาง เศรษฐกิจและจากสาขาต่างๆ มาร่วมกันประมวลและกลั่นกรองพระราชดำรัสในพระบาทสมเด็จพระ เจ้าอยู่หัว ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเศรษฐกิจพอเพียงในโอกาสต่างๆ สรุปออกมาเป็นนิยามความหมายปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียง แล้วนำความกราบบังคมทูลพระกรุณาทราบฝ่าละอองธุลีพระบาท แล้วทรงพระกรุณา ปรับปรุงแก้ไขพระราชทาน และทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานพระบรมราชานุญาต ตามที่ขอพระ มหาคฤษฎาเมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวการดำรงอยู่ และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกๆระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนา และบริหารประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลาง โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจ เพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุค โลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบ ภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอ สมควรต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้ จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ใน

การวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

จากนิยามความหมายเศรษฐกิจพอเพียง ได้นำไปสู่การปฏิบัติ นำมาซึ่งความหมาย ในแต่ละภาคส่วน อาทิ

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึง ความสามารถของชุมชนเมือง รัฐ ประเทศ หรือภูมิภาค หนึ่ง ๆ ในการผลิตสินค้าและบริการทุกชนิดเพื่อเลี้ยงสังคมนั้น ๆ ได้โดยไม่ต้องพึ่งพาปัจจัยต่างๆ ที่เราไม่ได้เป็นเจ้าของ

เศรษฐกิจพอเพียง หมายถึงความพอประมาณ ความมีเหตุผล รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีพอสมควร ต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรอบรู้ ความรอบคอบและความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆมาใช้ในการวางแผนและดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน ความเพียร มีสติ ปัญญา และความรอบคอบ เพื่อให้สมดุลและพร้อมที่จะรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เป็นหลักคิด และหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตเพื่อนำไปสู่ความพอเพียง เป็นปรัชญาที่ชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่ และปฏิบัติตน ของคนไทย สังคมไทย เพื่อให้ก้าวทันต่อยุคโลกาภิวัตน์ เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุลและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ ทางด้านสังคม ทางด้านสิ่งแวดล้อม และทางด้านวัฒนธรรม ถ้าใช้หลักความพอเพียงเป็นหลักคิดและหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิต ก็จะสามารถอยู่ได้อย่างรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ปรับตัวและพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงได้ เศรษฐกิจพอเพียงในระดับบุคคลนั้น คือ ความสามารถในการดำรงชีวิตได้อย่างไม่เดือดร้อน มีความเป็นอยู่อย่างประมาทตน ตามฐานะ ตามอัตภาพ และที่สำคัญไม่หลงไหลไปตามกระแสของวัตถุนิยม มีอิสรภาพ เสรีภาพ ไม่พัวพันการอยู่กับสิ่งใด

- หลักแนวคิดของเศรษฐกิจพอเพียง(กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2558)

กองประสานงานโครงการพระราชดำริ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้ให้คำแนะนำการปฏิบัติงาน กิจกรรมหลักส่งเสริมและพัฒนาองค์กรและสหกรณ์ (ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ไว้ดังนี้

การพัฒนาตามหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือ การพัฒนาที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทางสายกลางและความไม่ประมาท โดยคำนึงถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ตลอดจนใช้ความรู้ความรอบคอบ และคุณธรรมประกอบวางแผนการตัดสินใจและการกระทำ

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

มีหลักพิจารณาอยู่ 5 ส่วน ดังนี้

1. กรอบแนวคิด เป็นปรัชญาที่ชี้แนะแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนในทางที่ควรจะเป็น โดยมีพื้นฐานมาจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของสังคมไทย สามารถนำมาประยุกต์ใช้ได้ตลอดเวลาและเป็นการมองโลกเชิงระบบที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา มุ่งเน้นการรอดพ้นจากภัยวิกฤติเพื่อความมั่นคงและความยั่งยืนของการพัฒนา

2. คุณลักษณะ เศรษฐกิจพอเพียงสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการปฏิบัติได้ในทุกระดับ โดยเน้นการปฏิบัติบนทางสายกลาง และการพัฒนาอย่างเป็นขั้นตอน

3. คำนิยาม ความพอเพียงจะต้องประกอบด้วย 3 คุณลักษณะพร้อมๆ กัน คือ ความพอประมาณ (Moderation) ความมีเหตุผล (Reasonableness) และการมีภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี (Self-immunity) ถ้าขาดคุณลักษณะในคุณลักษณะหนึ่งไปก็จะไม่สามารถเรียกได้ว่าเป็นความพอเพียง ได้แก่

ความพอประมาณ หมายถึง ความพอดี ไม่มากหรือน้อยเกินไปในมิติต่างๆ ของการกระทำ 5 ประการ คือ

1) ด้านจิตใจ คือ เริ่มต้นจากตนเองต้องตั้งสติ มีปัญญา มีจิตสำนึกที่ดี มีเมตตา เอื้ออาทร มีความเข้าใจและประนีประนอม คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวมเข้มแข็งและพึ่งตนเองได้

2) ด้านสังคม คือ การสร้างความพอดีในทุกๆ ระดับของสังคม โดยเริ่มจากครอบครัว ชุมชนและสังคม ซึ่งต้องช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน รู้จักผนึกกำลัง และที่สำคัญมีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากฐานรากที่มั่นคงและแข็งแรง

3) ด้านเศรษฐกิจ คือ ต้องอยู่อย่างพอดี พอมีพอกิน ไม่หิวหยา ฟูมเฟือย

4) ด้านเทคโนโลยี คือ ควรเหมาะสมสอดคล้องกับสภาวะและความต้องการของประเทศ และควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาท้องถิ่นให้สอดคล้องกับประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของเรา

5) ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม คือ ใช้อย่างประหยัดและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนรณรงค์รักษาทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด

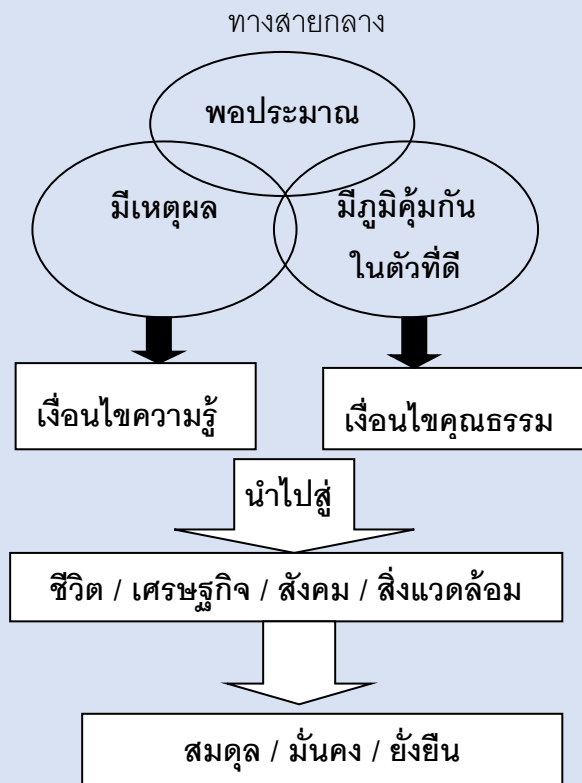
ความมีเหตุผล หมายถึง การตัดสินใจเกี่ยวกับระดับของความพอเพียงนั้น จะต้องเป็นไปอย่างมีเหตุผล โดยพิจารณาจากเหตุปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนคำนึงถึงผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากการกระทำนั้น ๆ อย่างรอบคอบ ซื่อตรงและไม่โลภอย่างมาก

การมีภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว หมายถึง การเตรียมตัวให้พร้อมรับผลกระทบและการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น โดยคำนึงถึงความเป็นไปได้ของสถานการณ์ต่างๆ ที่คาดว่าจะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งใกล้และไกล

4. เงื่อนไข การตัดสินใจและการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ให้อยู่ระดับพอเพียงนั้น ต้องอาศัยทั้งความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐาน กล่าวคือ

เงื่อนไขความรู้ ประกอบด้วย ความรอบรู้เกี่ยวกับวิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องของอย่างรอบด้านความรอบคอบที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยง เพื่อประกอบการวางแผนและการใช้ความระมัดระวังในชั้นปฏิบัติ

เงื่อนไขคุณธรรม ที่จะต้องเสริมสร้างประกอบด้วย มีความตระหนักในคุณธรรมมีความซื่อสัตย์สุจริตและมีความอดทน มีความเพียร ใช้สติปัญญาในการดำรงชีวิต



ภาพที่ 1 สรุปปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ที่มา : กรมส่งเสริมสหกรณ์ (2558)

2.1.2.3 แนวความคิดการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง(สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2558)

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง ไว้ดังนี้

การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พื้นฐานของประเทศไทย เป็นประเทศเกษตรกรรม ดังนั้น จุดเริ่มต้นของการพัฒนาเศรษฐกิจพอเพียง คือ การฟื้นฟูเศรษฐกิจ ชุมชนท้องถิ่น ตั้งแต่ขั้นการฟื้นฟูและขยายเครือข่ายเกษตรกรรมยั่งยืน อันเป็นการพัฒนาขีดความสามารถในการผลิตและบริโภคอย่างพออยู่พอกินไปจนถึงการแปรรูปอุตสาหกรรมครัวเรือน สร้างอาชีพ และทักษะวิชาการ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาที่ละขั้นตอนเป็นลำดับ ในเรื่องต่าง ๆ รวมถึงเทคโนโลยีที่ค่อย ๆ พัฒนาขึ้นมาจากฐานทรัพยากร และภูมิปัญญาที่มีอยู่ภายในชาติและที่จะเรียนรู้จากโลกภายนอกด้วย

เศรษฐกิจพื้นฐาน ประกอบด้วยลักษณะสำคัญคือ

- เป็นเศรษฐกิจ ของคนทั้งมวล
- มีชุมชนที่เข้มแข็งเป็นพื้นฐานของเศรษฐกิจ
- มีความเป็นบูรณาการเข้มแข็งไปพร้อม ๆ กันหมด ทั้งเรื่องเศรษฐกิจ สังคม

สิ่งแวดล้อม และ วัฒนธรรม

- เติบโตบนพื้นฐานที่เข้มแข็งของเราเอง เช่น ด้านเกษตร ทัศนกรรม อุตสาหกรรม สมุนไพร อาหาร การท่องเที่ยว เป็นต้น

- มีการจัดการที่ดีเป็นพื้นฐาน ส่งเสริมการเกิดนวัตกรรมต่าง ๆ ให้สามารถนำมาใช้งานได้อย่างต่อเนื่อง

การพัฒนาประเทศตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

การพัฒนาประเทศ มิได้มีแบบอย่างตายตัวตามตำรา หากแต่ต้องเป็นไปตามสภาพภูมิประเทศทางภูมิศาสตร์ สังคมวิทยา วัฒนธรรมชุมชน ที่มีความหลากหลาย ในขณะเดียวกันเราก็ต้องเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วตามอิทธิพลของกระแสโลกาภิวัตน์ ควบคู่ไปกับการพยายามหาแนวทางหรือวิธีการที่จะดำรงชีวิตตามหลักการพื้นฐานของเศรษฐกิจพอเพียง ให้ดำเนินไปได้อย่างสมดุลและสอดคล้องกับสภาพแวดล้อมในยุคโลกาภิวัตน์ โดยอาศัยปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นตัวสร้างภูมิคุ้มกันต่อผลกระทบที่ชุมชนอาจจะได้รับ ไม่ให้กระแสเหล่านั้นมาทำลายเอกลักษณ์และวัฒนธรรมชุมชนจนต้องล่มสลายไป

จากแนวพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางที่ให้ประชาชนดำเนินตามวิถีแห่งการดำรงชีพที่สมบูรณ์ ศานติสุข โดยมีธรรมะเป็นเครื่องกำกับ และใจตนเป็นที่สำคัญ ซึ่งก็คือ วิถีชีวิตไทย ที่ยึดเส้นทางสายกลางของความพอดี ในหลักของการพึ่งพาตนเอง 5 ประการ คือ

- ความพอดีด้านจิตใจ : เข้มแข็ง พึ่งตนเองได้ มีจิตสำนึกที่ดี เอื้ออาทร ประณีประนอม คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

- ความพอดีด้านสังคม : มีการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน สร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน รู้จักผนึกกำลัง และที่สำคัญมีกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดจากฐานรากที่มั่นคงและแข็งแรง

- ความพอดีด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม : รู้จักใช้และจัดการอย่างฉลาดและรอบคอบ เพื่อให้เกิดความยั่งยืนสูงสุด ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในประเทศ เพื่อพัฒนาประเทศให้มั่นคงเป็นขั้นเป็นตอนไป

- ความพอดีด้านเทคโนโลยี : รู้จักใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมให้สอดคล้องกับความต้องการและควรพัฒนาเทคโนโลยีจากภูมิปัญญาชาวบ้านของเราเอง และสอดคล้องกับประโยชน์ต่อสภาพแวดล้อมของเราเอง

- ความพอดีด้านเศรษฐกิจ : เพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย ดำรงชีวิตอย่างพอสมควร พออยู่ พอกินตามอัตภาพ และฐานะของตนเอง

จะเห็นได้ว่าการพัฒนาเริ่มจาก การสร้างพื้นฐาน ความพอกินพอใช้ ของประชาชนในชาติเป็นส่วนใหญ่มาก่อน แล้วจึงค่อยเสริมสร้างความเจริญและฐานะทางเศรษฐกิจ . ตามลำดับ เพื่อจะได้เกิดสมดุลทางด้านต่าง ๆ หรือ เป็นการดำเนินการไปอย่างเป็นขั้นเป็นตอน จากระดับหนึ่งไปสู่อีกระดับหนึ่ง โดยสร้างความพร้อมทางด้านต่าง ๆ อย่างเหมาะสม ที่ไม่ใช่เป็นการ “ก้าวกระโดด” ที่ต้องใช้ปัจจัยภายนอกต่าง ๆ มาเป็นตัวกระตุ้น เพียงเพื่อให้เกิดความทันกันในช่วงหนึ่ง ซึ่งในที่สุดประชาชนไม่สามารถปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการและการแข่งขันดังกล่าวได้ ก็เกิดปัญหาตามมา ดังที่ประเทศไทยได้ประสบปัญหาเศรษฐกิจ เมื่อปี 2540

- นิยามศัพท์ ความสำคัญและแนวทางการจัดทำเวทีการสร้างเครือข่าย
- นิยามศัพท์ของเครือข่าย (สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์, 2558)

เครือข่าย หมายถึง การเชื่อมโยงระหว่างสหกรณ์หรือกลุ่ม ตั้งแต่ 3 สหกรณ์หรือกลุ่ม ขึ้นไป ที่สมัครใจทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน โดยมีกติการ่วมกันและมีการจัดโครงสร้างที่ยืดความเป็นอิสระและความเท่าเทียมของสหกรณ์หรือกลุ่มสมาชิก

เครือข่าย (โอภาวดี เข้มทอง, 2549) หมายถึง รูปแบบหนึ่งของการประสานงานบุคคล กลุ่ม หรือหลายๆ องค์การที่ต่างมีทรัพยากรของตัวเอง มีวิธีการดำเนินงาน และมีเป้าหมายของตัวเอง บุคคล กลุ่ม หรือ องค์การเหล่านี้ได้เข้ามาประสานกันอย่างมีระยะเวลาพอสมควรและอาจจะไม่ได้มีกิจกรรมร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ แต่ก็วางรากฐานเอาไว้ เมื่อฝ่ายหนึ่งมีความต้องการที่จะขอความช่วยเหลือ หรือขอความร่วมมือเพื่อช่วยแก้ปัญหา ก็สามารถบอกไปได้โดยการสร้างเครือข่ายนั้น

เครือข่ายสหกรณ์ (โอภาวดี เข้มทอง, 2549) หมายถึง ระบบการประสานความร่วมมือในระหว่างสหกรณ์ กลุ่มเกษตรกรและกลุ่มองค์กรประชาชนในพื้นที่ เพื่อให้เกิดการประสานผลประโยชน์ที่เท่าเทียมกันและเกิดการพัฒนาที่ยั่งยืน

- ความสำคัญของการสร้างเครือข่าย (สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์, 2558)

การเชื่อมโยงในลักษณะของเครือข่ายไม่ได้หมายถึง การจัดการให้คนมานั่งรวมกันเพื่อพูดคุยกันเฉย ๆ โดยไม่ได้ “รวมกัน” ทำสิ่งหนึ่งสิ่งใด เปรียบเสมือนเอาก้อนอิฐมากองรวมกันย่อมไม่เกิดประโยชน์แต่อย่างใด การเชื่อมโยงเข้าหากันจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเอาก้อนอิฐแต่ละก้อนมาก่อกันเป็นกำแพงโดยการประสานอิฐแต่ละก้อนเข้ากันอย่างเป็นระบบ และก็ไม่ใช่เป็นแค่การรวมกลุ่มของสมาชิกที่มีความสนใจร่วมกันเพื่อพบปะสังสรรค์แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเท่านั้น แต่จะต้องพัฒนาไปสู่ระดับของการลงมือทำกิจกรรมร่วมกัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันด้วย ดังนั้น เครือข่ายต้องมีการจัดระบบให้กลุ่มบุคคลหรือองค์กรที่เป็นสมาชิกดำเนินกิจกรรมบางอย่างร่วมกัน เพื่อนำไปสู่จุดหมายที่เห็นพ้องต้องกัน โดยสกัดเอาส่วนดีหรือจุดแข็งของแต่ละฝ่ายมาเรียนรู้และสนับสนุนกันและกัน ผลลัพธ์ที่ได้จากการทำงานเป็นเครือข่ายต้องดีกว่าผลรวมที่เกิดจากการปล่อยให้ต่างคนต่างทำแล้วนำผลลัพธ์ของแต่ละคนมารวมกัน

- แนวทางการจัดทำเวทีการสร้างเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จ (สำนักพัฒนาธุรกิจสหกรณ์, 2558)

1) รูปแบบหรือลักษณะของเครือข่ายมีหลายรูปแบบโดยอาจกำหนดตามกิจกรรมตามประเภทสินค้า หรือตามพื้นที่ก็ได้ เช่น เครือข่ายตลาดสินค้า วัตถุประสงค์ (ซื้อ-ขาย) โดยอาจเชิญคู่ค้าภายนอกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร หรือลูกค้าเป้าหมาย มาประชุมเจรจาการค้า สร้างเครือข่ายร่วมกัน หรือเครือข่ายความรู้ เป็นการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในที่ประชุม ประสบการณ์ในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ในการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เพื่อสะสมประสบการณ์และสร้างความร่วมมือความเข้มแข็งของระบบสหกรณ์ภายในจังหวัด นอกจากนี้อาจใช้เครือข่ายนี้ในการระดมความคิดเห็นแก้ไขปัญหาผลผลิต การแปรรูป ความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิต เป็นต้น

2) การจัดประชุมแต่ละครั้งควรคำนึงถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้นด้วยว่า จะส่งผลต่อการสร้างความเข้มแข็งให้กับสหกรณ์ มากน้อยเพียงใด ควรมีการกำหนดรายละเอียดการทำกิจกรรมร่วมกันอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการจัดเตรียมข้อมูลในการพูดคุยให้ชัดเจน

3) ในการประชุมเครือข่ายใหม่ควรให้ทุกคนได้ทำความรู้จัก เพื่อสร้างความคุ้นเคยกันเพื่อนำไปสู่การให้ความร่วมมือต่อไป

4) การประชุมที่ได้ผลดีวิธีหนึ่ง คือ การระดมสมองเพื่อหาคำตอบโดยกระตุ้นให้ทุกคนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น เทคนิคที่ใช้มีหลากหลาย เช่น การใช้บัตรคำ ต้นไม้ปัญหา หรือแผนที่ความคิด เป็นต้น ซึ่งเรื่องที่คุยในเครือข่าย อย่างเน้นไปที่แก้ไขปัญหาเพียงอย่างเดียว ควรคุยเรื่องโอกาสพัฒนาใหม่ ๆ ด้วย

5) ความต่อเนื่องในปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกเครือข่าย เป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้เครือข่ายมีความเข้มแข็งและมีความเป็นเครือข่ายที่เข้มข้นมากยิ่งขึ้น

- แนวทางการปฏิบัติงานโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 และการประเมินการดำเนินงานสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

- แนวทางการปฏิบัติงานโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงใน สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 (กรมส่งเสริมสหกรณ์, 2558)

ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งและจัดประชุมคณะกรรมการ

- แต่งตั้งคณะกรรมการโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในระดับ จังหวัด

- คัดเลือกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ
- ประชุมเพื่อพิจารณา ให้ข้อคิดเห็นข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนการประยุกต์ใช้ ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และเพื่อส่งเสริมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในการ ดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- ร่วมกับเจ้าหน้าที่สำนักงานสหกรณ์จังหวัดที่รับผิดชอบ ติดตามและประเมินผล สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะในการบริหารจัดการ

- ติดตามการรายงานผลเพื่อส่งกรมส่งเสริมสหกรณ์ตามระยะเวลาที่กำหนด

ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ จำนวน 5 สหกรณ์/ กลุ่มเกษตรกร โดย

- เป็นสหกรณ์ที่อยู่ในภาค/นอกภาคการเกษตร
- เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เคยเข้าร่วมโครงการแล้ว อย่างน้อย 1 แห่ง หรือ
- เป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ยังไม่เคยเข้าร่วมโครงการ

ขั้นตอนที่ 3 แนะนำชี้แจงขั้นตอนการดำเนินกิจกรรมขับเคลื่อนปรัชญาของ เศรษฐกิจพอเพียงให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการทั้ง 5 แห่ง ให้เข้าใจขั้นตอน วิธีการและเงื่อนไข

- ให้ความรู้และความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การประยุกต์ใช้ เศรษฐกิจพอเพียงกับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

- ชี้แจงการดำเนินโครงการ ขั้นตอน วิธีการและเงื่อนไข

- ประเมินการดำเนินงานของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

- จัดทำแผนประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

ขั้นตอนที่ 4 ติดตาม ส่งเสริมการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ (ตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 - 2558)

- ติดตามและส่งเสริมให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรปฏิบัติตามแผนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง

- ติดตามและส่งเสริมให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรมีการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ขั้นตอนที่ 5 จัดอบรมให้ความรู้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

- จัดอบรมให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงาน การจัดทำแผนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

- จัดอบรมแห่งละ 1 ครั้ง ๆ ละ 20 คน (5 แห่ง) ครั้งละ 2 วัน ผู้เข้าอบรมประกอบด้วย คณะกรรมการและฝ่ายจัดการ (ถ้าจำนวนไม่พอให้สมาชิกผู้นำเข้าร่วมด้วย)

ขั้นตอนที่ 6 ประชุมเชิงปฏิบัติการสร้างเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

- การนำเสนอการดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียงของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรต่าง ๆ

- แลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งอภิปรายปัญหาอุปสรรค แนวทางแก้ไขระหว่างสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

- สร้างความร่วมมือ สร้างเครือข่ายสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีการประยุกต์ใช้หลักของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงาน

- จัดประชุมจำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 20 คน (2 ครั้ง ๆ ละ 40 คน) ผู้เข้าประชุมประกอบด้วยกรรมการ ฝ่ายจัดการ สมาชิกของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

ขั้นตอนที่ 7 สนับสนุนเงินอุดหนุนให้แก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ.2558

เพื่อนำไปสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมตามแผนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

- หลักเกณฑ์การจ่ายเงินอุดหนุน

- การเบิกจ่ายเงินอุดหนุน

- การติดตามการใช้เงินอุดหนุน

ขั้นตอนที่ 8 ติดตาม ประเมินผล ตัวชี้วัดและรายงานผลสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

การประเมินผลการดำเนินงานสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร มีจุดมุ่งหมายเพื่อจัดทำแผนหรือกำหนดเป้าหมายการทำงานการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติ ดังนี้

- ประเมินศักยภาพหรือสถานภาพของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
- กำหนดกลยุทธ์/งาน/กิจกรรมในการดำเนินงานที่จะพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
พึ่งตนเองได้ และกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วยหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียง
- วิเคราะห์กิจกรรมการดำเนินงานของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรว่าสอดคล้องกับหลัก
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ เพียงใด

- การประเมินการดำเนินงานสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร (กรมส่งเสริมสหกรณ์,
2558)

กองประสานงานโครงการพระราชดำริ กรมส่งเสริมสหกรณ์ ได้ให้คำแนะนำการปฏิบัติงาน กิจกรรม
หลักส่งเสริมและพัฒนาองค์กรและสหกรณ์ (ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่ม
เกษตรกร) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2558 ไว้ดังนี้

การประเมินการดำเนินงานสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร มีจุดมุ่งหมาย เพื่อจัดทำแผนหรือกำหนด
เป้าหมายการทำงานการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินศักยภาพหรือสถานภาพของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร โดยใช้
เครื่องมือ SWOT ประเมินจุดอ่อน จุดแข็ง โอกาส และภัยคุกคาม (หรือใช้การประเมิน 360 องศา ประเมิน
กิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร)

การวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็ง อาจใช้ตัวแปร ด้านการจัดการเป็นตัวแปรหลักการ
วิเคราะห์ 4 M ได้แก่ Man , Money , Material , Management หรือ คน เงินทุน เครื่องมืออุปกรณ์ และการ
จัดการ หรือใช้ 7'S Model

การวิเคราะห์ โอกาสและอุปสรรค จะพิจารณาปัจจัยภายนอกที่สหกรณ์/กลุ่ม
เกษตรกรไม่สามารถควบคุมได้ อาทิ สภาพการเมือง แนวโน้มสภาวะเศรษฐกิจ สภาวะทางสังคม วัฒนธรรม
และเทคโนโลยี

ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกลยุทธ์/งาน/กิจกรรมในการดำเนินงานที่จะพัฒนา ให้สหกรณ์/
กลุ่มเกษตรกรพึ่งตนเองได้ และกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรด้วยหลักปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง เช่น การพึ่งตนเองด้านเงินทุน กิจกรรมด้านสิ่งแวดล้อม ตลอดจนจัดสวัสดิการสมาชิก
 ฯลฯ เลือกกิจกรรมดังกล่าวมากำหนดไว้ในกลยุทธ์/กิจกรรม การพัฒนาสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรสู่พอเพียง

ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรว่าสอดคล้องกับ
ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ เพียงใด สรรวจงาน/กิจกรรมต่างๆ ของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
วิเคราะห์ งาน/กิจกรรมต่างๆ ว่ามีการดำเนินงานสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่
เช่น วิเคราะห์แผนงานของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรว่ามีความพอประมาณ มีเหตุมีผล มีภูมิคุ้มกันหรือไม่

วิเคราะห์การดำเนินธุรกิจต่างๆ ว่าสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงดังกล่าวหรือไม่อย่างไร พร้อมกำหนดแนวทางการปรับวิธีการดำเนินงาน

ขั้นตอนที่ 4 กำหนดกิจกรรมที่จะปรับวิธีการดำเนินงาน เป็นการกำหนดเป้าหมายการทำงานว่าจะให้มีกิจกรรมที่มีลักษณะสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือจะปรับการดำเนินงานของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในกิจกรรมใดให้สอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2.2 บทวิเคราะห์

การวิเคราะห์ เรื่อง การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรในจังหวัดชุมพร กรมส่งเสริมสหกรณ์ได้ดำเนินโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ตั้งแต่ปี 2551 – 2558 ซึ่งในจังหวัดชุมพรมีสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 14 แห่ง มีผลการดำเนินการดังนี้

1) สหกรณ์การเกษตรบ้านพันวาล จำกัด กำหนดแผนการพัฒนาสหกรณ์ผู้พอเพียง จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมการจัดการปัจจัยการผลิต และการส่งเสริมอาชีพ สหกรณ์สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งสหกรณ์มีปัญหาลุप्तสรรคในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ขาดปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างสหกรณ์ และการจัดประชุม/กิจกรรมต่างๆ การสร้างเครือข่ายจะต้องให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นผู้นำหรือดำเนินการ

2) สหกรณ์การเกษตรหลังสวน จำกัด กำหนดแผนการพัฒนาสหกรณ์ผู้พอเพียง จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมรับฝากเงินสัจจะออมทรัพย์ และถือหุ้นตามความสมัครใจ สหกรณ์สามารถดำเนินการได้ตามแผนที่ได้กำหนดไว้ สหกรณ์มีปัญหาลุप्तสรรคในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ การจัดประชุม/กิจกรรมต่างๆ การสร้างเครือข่ายจะต้องให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นผู้นำหรือดำเนินการ

3) สหกรณ์การเกษตรพะโต๊ะ จำกัด กำหนดแผนการพัฒนาสหกรณ์ผู้พอเพียง จำนวน 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมรวบรวมเศษยางจากสมาชิก สหกรณ์ดำเนินการต่ำกว่าแผนที่ได้กำหนดไว้ สหกรณ์มีปัญหาลุप्तสรรคในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง คือ ขาดปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างสหกรณ์และการจัดประชุม/กิจกรรมต่างๆ การสร้างเครือข่ายจะต้องให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นผู้นำหรือดำเนินการตั้งแผนไม่สอดคล้องกับความสามารถของสหกรณ์

4) สหกรณ์การเกษตรละแม จำกัด กำหนดแผนการพัฒนาสหกรณ์ผู้พอเพียง จำนวน 1 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมให้ความรู้แก่สมาชิกเรื่องการจัดการสวนปาล์มสหกรณ์ดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนดไว้ สหกรณ์มีปัญหาลุप्तสรรคในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงขาดความต่อเนื่องของผู้แทน

สหกรณ์และการจัดประชุม/กิจกรรมต่างๆ การสร้างเครือข่ายจะต้องให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นผู้นำหรือดำเนินการ

5) สหกรณ์เพื่อการเกษตรตำบลขนาดพันไร่ จำกัด กำหนดแผนการพัฒนาสหกรณ์ผู้พอเพียง จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมรวบรวมปาล์มของสมาชิก และรับฝากเงินสัจจะออมทรัพย์ ซึ่งสหกรณ์ไม่ได้ดำเนินการใดๆ ปัญหาอุปสรรค คือ ขาดความร่วมมือของคณะกรรมการ สหกรณ์ไม่ได้นำแผนไปสู่การปฏิบัติคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาใช้กับการดำเนินงานของสหกรณ์ และยังขาดความรู้ในเรื่องการจัดตั้งแผน กำหนดกิจกรรม ไม่สอดคล้องกับความสามารถของสหกรณ์ขาดความต่อเนื่องของผู้แทนสหกรณ์ขาดปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างสหกรณ์ ซึ่งสมาชิกขาดความศรัทธาต่อสหกรณ์

6) สหกรณ์การเกษตรเมืองชุมพร จำกัด กำหนดแผนการพัฒนาสหกรณ์ผู้พอเพียง จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ รับฝากเงินสัจจะออมทรัพย์ และส่งเสริมกลุ่มอาชีพเสริมรายได้ สหกรณ์ดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนดไว้ ปัญหาอุปสรรคของสหกรณ์ในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือ ขาดความต่อเนื่องของผู้แทนสหกรณ์ขาดปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างสหกรณ์

7) สหกรณ์กองทุนสวนยางบ้านทรายแก้ว จำกัด กำหนดแผนการพัฒนาสหกรณ์ผู้พอเพียง จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมรับฝากเงินสัจจะออมทรัพย์ และส่งเสริมอาชีพเสริมเพิ่มรายได้ สหกรณ์ดำเนินการไม่ได้ตามแผน ปัญหาอุปสรรคของการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ สหกรณ์ไม่ได้นำแผนไปสู่การปฏิบัติคณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาใช้กับการดำเนินงานของสหกรณ์ และยังขาดความรู้ในเรื่องการจัดตั้งแผน กำหนดกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความสามารถของสหกรณ์ขาดปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างสหกรณ์ สหกรณ์ขาดการประชาสัมพันธ์ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันแก่สมาชิก

8) กลุ่มเกษตรกรทำสวนพัฒนาปากคลอง กำหนดแผนพัฒนาในกลุ่มเกษตรกรผู้พอเพียง จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์จำหน่ายแก่สมาชิก และกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพ ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาใช้กับการดำเนินงานของสหกรณ์ และขาดปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร กลุ่มเกษตรกรขาดการประชาสัมพันธ์ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันแก่สมาชิก

9) กลุ่มเกษตรกรทำสวนนากระตาม กำหนดแผนการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้พอเพียง จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ จัดหาปุ๋ยมาจำหน่ายสมาชิก รับฝากเงินจากสมาชิก และส่งเสริมอาชีพสมาชิก ผลการดำเนินงาน กลุ่มฯ ได้ดำเนินงานเพียง 2 กิจกรรม คือ กิจกรรมรับฝากเงินกับส่งเสริมอาชีพสมาชิก แต่ก็ดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนดไว้ ส่วนอีกกิจกรรมจัดหาปุ๋ยมาจำหน่ายให้กับสมาชิก กลุ่มไม่ได้ดำเนินการ ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ คณะกรรมการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกร ยังขาดความรู้ในเรื่องการจัดตั้งแผน กำหนดกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความสามารถของกลุ่มเกษตรกร ขาดปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

10) กลุ่มเกษตรกรทำสวนเขาทะเล กำหนดแผนการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้พอเพียง จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ จัดหาสินค้ามาจำหน่าย และส่งเสริมอาชีพ กลุ่มได้ดำเนินการแต่ไม่ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ขาดปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างสหกรณ์และกำหนดกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความสามารถของกลุ่มเกษตรกร

11) กลุ่มเกษตรกรทำสวนชุมชนในถ้ำบ้านนา กำหนดแผนการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้พอเพียง จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ ส่งเสริมการออมของสมาชิก และระดมทุนเรือนหุ้น กลุ่มได้ดำเนินการแต่ไม่ได้ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ ปัญหาอุปสรรคในการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ ขาดปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างสหกรณ์และกำหนดกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความสามารถของกลุ่มเกษตรกร

12) กลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านปากแดงวังตะกอก กำหนดแผนการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้พอเพียง จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ ขายวัสดุการเกษตร ขายสินค้าอุปโภค บริโภค ขายน้ำมันเชื้อเพลิง กลุ่มฯ ได้ดำเนินการ แต่ไม่ได้ตามแผนที่กำหนดไว้ ซึ่งมีปัญหาอุปสรรคของการขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง คือ คณะกรรมการดำเนินการของกลุ่มเกษตรกรยังขาดความรู้ในเรื่องการจัดตั้งแผน กำหนดกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความสามารถของกลุ่มเกษตรกรขาดปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

13) กลุ่มเกษตรกรทำสวนบ้านสระขาวละแม กำหนดแผนการพัฒนากลุ่มเกษตรกรผู้พอเพียง จำนวน 3 กิจกรรม ได้แก่ ส่งเสริมการออมของสมาชิก ระดมทุนเรือนหุ้น และปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มเกษตรกรได้ดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนด กลุ่มฯ ได้เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ยังมีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแนะนำให้สมาชิกรับมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น การทำปุ๋ยหมักชีวภาพ ปลูกผักปลอดสารพิษ เป็นต้น

14) กลุ่มเกษตรกรทำสวนชุมชนบ้านควนวิสัยใต้ กำหนดแผนการพัฒนาของกลุ่มเกษตรกรผู้พอเพียง จำนวน 2 กิจกรรม ได้แก่ ระดมทุนเรือนหุ้น และปลูกผักปลอดสารพิษ กลุ่มฯ ได้ดำเนินการได้ตามแผนที่กำหนดไว้ กลุ่มฯ ได้เข้าร่วมโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2558 ยังนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงแนะนำให้สมาชิกนำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ปลูกผักปลอดสารพิษ เป็นต้น

สรุปผลการดำเนินงานของสำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร พบว่า การขับเคลื่อนปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ดังกล่าวยังไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร การสร้างเครือข่ายเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรยังไม่เกิดเครือข่ายที่ยั่งยืนสาเหตุมาจาก

1. คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่นำมาใช้กับการดำเนินงานของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
2. ขาดปฏิสัมพันธ์ในเชิงแลกเปลี่ยนระหว่างสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
3. ขาดความต่อเนื่องของผู้แทนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร เนื่องจากเปลี่ยนกรรมการบริหารสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรของแต่ละแห่ง
4. การจัดประชุม/กิจกรรมต่าง ๆ การสร้างเครือข่าย ต้องให้เจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นผู้นำหรือดำเนินการ
5. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรไม่ได้นำแผนไปสู่การปฏิบัติ
6. คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรยังขาดความรู้ในเรื่องการจัดตั้งแผน กำหนดกิจกรรมไม่สอดคล้องกับความสามารถของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร
7. สมาชิกของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรบางรายยังไม่เห็นความสำคัญของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน เนื่องจากคิดว่าปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเรื่องของคนจนเท่านั้น
8. สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรขาดการประชาสัมพันธ์ในการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวันแก่สมาชิก

สำหรับในปีงบประมาณ พ.ศ.2559 สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพรได้รับแผนงานโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร รวม 2 แห่ง ซึ่งคณะทำงานได้ดำเนินงานคัดเลือกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ คือ

1. สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด
2. สหกรณ์เคหสถานบ้านมั่นคงเมืองหลังสวน จำกัด

ซึ่งในที่นี้ผู้นำเสนอผลงานจะได้นำเอาสหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด มาใช้ในการวิเคราะห์และประเมินศักยภาพหรือสถานภาพของสหกรณ์ กำหนดกลยุทธ์/งาน/กิจกรรมในการดำเนินงานที่

จะพัฒนา วิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์ว่าสอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ เพียงใด และกำหนดกิจกรรมที่จะปรับวิธีดำเนินงาน ดังนี้

สถานภาพทั่วไปของสหกรณ์ สหกรณ์จดทะเบียนเมื่อวันที่ 20 มกราคม 2540 ณ วันสิ้นปี (30 เมษายน 2558) มีสมาชิกจำนวน 923 คน มีทุนดำเนินงานทั้งสิ้น 89,720,920.85 บาท ในรอบปีมีการดำเนินธุรกิจ รวม 5 ด้าน ปริมาณธุรกิจรวมทั้งสิ้น 156,168,346.80 บาท ประกอบด้วย การให้สินเชื่อ 28,075,000.00 บาท จัดหาสินค้ามาจำหน่าย 21,939,474.94 บาท รวบรวมผลผลิตเพื่อจำหน่าย 68,386,619.30 บาท แปรรูปผลผลิตและผลผลิตสินค้า 18,586,700.71 บาท และรับฝากเงิน 19,180,551.85 บาท ผลการดำเนินงานมีกำไรสุทธิ 613,982.75 บาท

ผลการประเมินสถานภาพสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร สหกรณ์ผู้ปลูกกาแฟจังหวัดชุมพร จำกัด จังหวัดชุมพร

ขั้นตอนที่ 1 ประเมินสถานภาพสหกรณ์ / กลุ่มเกษตรกร โดยใช้ SWOT Analysis ในการประเมิน

จุดแข็ง

1. บุคลากรมีความพร้อมและความสามารถ
2. สมาชิกมีความเชื่อมั่นและความศรัทธาต่อองค์กร
3. สถานที่เอื้ออำนวยต่อการดำเนินธุรกิจ
4. มีโกดังเก็บสินค้าและสต็อกสินค้า
5. มีผลิตภัณฑ์ที่เป็นผลผลิตจากสมาชิก

จุดอ่อน

1. ยังขาดเงินทุนที่เป็นของสหกรณ์
2. พื้นที่ดำเนินงานครอบคลุมทั้งจังหวัดชุมพร
3. เครื่องจักรและอุปกรณ์ยังไม่ทันสมัย
4. ขาดงบประมาณในการประชาสัมพันธ์
5. การกระจายสินค้าไปยังสมาชิกยังไม่ทั่วถึง

โอกาส

1. จังหวัดชุมพรมีพื้นที่ปลูกกาแฟพันธุ์โรบัสต้ามากที่สุด
2. สหกรณ์เป็นนิติบุคคลที่มีกฎหมายรองรับ
3. รัฐบาลมีกำแพงภาษีของกาแฟเพื่อป้องกันกาแฟจากต่างประเทศมาตีตลาด
4. พืชกาแฟเป็นพืชชนิดเดียวที่รัฐบาลประกันราคาขั้นต่ำโดยอนุกรรมการพืชสวนกาแฟ
5. มีแหล่งเงินทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำจากภาครัฐ

อุปสรรค

1. ภัยธรรมชาติ
2. การเมืองไม่มีเสถียรภาพ/นโยบาย
3. คู่แข่งทางการค้าที่มีศักยภาพสูง
4. สมาชิกไม่มีเอกสารสิทธิในที่ดินทำกิน
5. สมาชิกผันแปรตามกระแสพืชเศรษฐกิจที่ราคาสูงกว่า

ตารางที่ 1 ขั้นตอนที่ 2 กำหนดกลยุทธ์กิจกรรมในการดำเนินงานที่จะพัฒนา

กลยุทธ์	กิจกรรม	เป้าหมาย
1. ด้านเงินทุน	1) จัดไตรมาศการออม 3 เดือนครั้ง	300 คน / 800,000 บาท
	2) ถือหุ้นครบ 3,000 บาท รับคู่มือชิงโชค	500 คน / 2 ล้านบาท
2. ด้านธุรกิจสินเชื่อ	1) จัดชั้นลูกหนี้สมาชิก	ลูกหนี้ทุกคน
	2) กำหนดเป้าหมายการจ่ายและเร่งรัดเงินกู้	สมาชิกทุกกลุ่ม
3. ด้านธุรกิจรวบรวมผลผลิต	1) การให้ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน	เพิ่มจากปีก่อน 30%
4. ด้านธุรกิจจัดหาสินค้ามาจำหน่าย	1) ซื้อมา 2 แกลลอนจับรางวัล 1 รางวัล	ตลอดปี 59
	2) ซื้อสินค้าในพื้นที่ได้ราคาสูง	ปีละ 3 ครั้ง
5. ด้านธุรกิจบริการ	1) เต็มน้ำมันครบ 500 บาท รับคู่มือรางวัล / ลด 10% และแจกผลิตภัณฑ์ของสหกรณ์	ปีละ 4 ครั้ง
6. ด้านธุรกิจแปรรูป	1) จัดซื้อเครื่องบรรจุของ 2 เครื่อง แบบชองยาว 4 หัวตัด/150 ลัง/วัน	เพิ่มปริมาณ 20%
7. ด้านพัฒนาบุคลากร	1) อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตให้กับเจ้าหน้าที่ฝ่ายผลิต	7 คน / 1 ครั้ง / 1 ปี

ตารางที่ 2 ขั้นตอนที่ 3 วิเคราะห์การดำเนินงานของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรว่าสอดคล้องกับปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ เพียงใด

กิจกรรมหลัก	กิจกรรมย่อย	หลักปรัชญา ของ เศรษฐกิจ พอเพียง	วิธีการดำเนินงาน		ลักษณะ/การปฏิบัติ	แนวทางการ ปรับวิธีการ ดำเนินการ
			สอดคล้อง	ไม่สอดคล้อง		
ธุรกิจการจัดหา สินค้ามา จำหน่าย	1. การจัดหา ปัจจัยการผลิต อุปโภค และ อุปโภคมา จำหน่าย	พอประมาณ	✓		สั่งซื้อตรงความต้องการ ของสมาชิก	
		มีเหตุผล	✓		- มีการสำรวจความ ต้องการของสมาชิก - ตั้งราคาที่เหมาะสม	
ธุรกิจรับฝากเงิน		ภูมิคุ้มกัน	✓		มีการดำรงสินทรัพย์ สภาพคล่องตาม กฎกระทรวง	
ธุรกิจสินเชื่อ		พอประมาณ	✓		ปล่อยสินค้าตามความ ความเดือนร้อนของ สมาชิก	
		มีเหตุผล	✓		- กำหนดเป้าหมายการ จ่ายและเร่งรัดเงินกู้ - กำหนดอัตราดอกเบี้ยที่ เป็นธรรม	
		ภูมิคุ้มกัน	✓		จัดชั้นลูกหนี้สมาชิก	
ธุรกิจรวบรวม ผลผลิต		พอประมาณ	✓		ประชุมกลุ่มเพื่อสำรวจ ต้องการขายผลผลิตของ สมาชิก	
		มีเหตุผล	✓		สำรวจพื้นที่เพาะปลูก และผลผลิตของสมาชิก	
		ความรู้	✓		การให้ความรู้เกี่ยวกับ การเพิ่มผลผลิตและลด ต้นทุน	
ธุรกิจบริการ		มีเหตุผล	✓		ตั้งราคาที่เป็นธรรม	

ตารางที่ 3 ชั้นตอนที่ 4 กำหนดกิจกรรมที่จะปรับวิธีการดำเนินงาน

งาน/ธุรกิจ/กิจกรรมหลัก	กิจกรรมที่จะดำเนินการ
1. ธุรกิจการจัดหาสินค้ามาจำหน่าย 1.1. การจัดหาปัจจัยการผลิตและสินค้าอุปโภคบริโภคมาจำหน่าย	(1) วางแผนการจัดซื้อและจำหน่าย (2) สำรวจความต้องการของสมาชิก (3) จัดทำการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุชุมชน/ติดป้ายบ้านประธานกลุ่มต่างๆ (4) จัดจำหน่ายสินค้าในพื้นที่ได้ราคาสูง (5) จัดจำหน่ายยา 2 แกลลอนจับรางวัล 1 รางวัล
2. ธุรกิจรับฝากเงิน	(1) จัดไตรมาสการออม 3 เดือนครั้ง
3. ธุรกิจการรวบรวมผลผลิต	(1) จัดประชุมสมาชิกสร้างความเข้าใจในการซื้อ – จำหน่ายตามราคาคคุณภาพผลผลิต (2) สำรวจข้อมูลผลผลิตของสมาชิก (3) ให้ความรู้เกี่ยวกับการเพิ่มผลผลิตและลดต้นทุน
4. ธุรกิจสินเชื่อ	(1) จัดชั้นลูกหนี้สมาชิก (2) กำหนดเป้าหมายการจ่ายและเร่งรัดเงินกู้
5. ธุรกิจแปรรูป	(1) วางแผนการจัดซื้อเพื่อให้เพียงพอต่อการแปรรูป (2)สำรวจข้อมูลผลผลิตของสมาชิก
6. ธุรกิจบริการ	(1) จัดทำการประชาสัมพันธ์ผ่านสื่อวิทยุชุมชน/ติดป้ายบ้านประธานกลุ่มต่างๆ

ซึ่งผลจากการวิเคราะห์และประเมินศักยภาพหรือสถานการณ์ ตลอดจนการกำหนดกลยุทธ์ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ เพียงใด และการกำหนดกิจกรรมที่จะปรับนำไปใช้ข้างต้นนี้ สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพรจะได้นำไปใช้ในการแนะนำส่งเสริมและนำไปใช้ติดตามประเมินผลสหกรณ์ที่เข้าร่วมโครงการฯ ต่อไป

• ข้อเสนอ

แนวคิด/วิธีการเพื่อให้เกิดการพัฒนาและสร้างคน ที่มีความรู้ความเข้าใจในหลักเศรษฐกิจพอเพียง และสร้างผู้นำที่จะเป็นแกนหลักในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงจำนวนมากขึ้น และเพื่อให้เกิดกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงที่เป็นเครือข่าย มีการติดตามประเมินผลและแก้ไขปัญหาที่เป็นระบบ ดังนี้

2.3.1 จัดอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการ ฝ่ายจัดการ และสมาชิกในเรื่องหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง การประยุกต์ใช้ในสหกรณ์ และศึกษาดูงานในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีผลการดำเนินงานประสบความสำเร็จของการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

2.3.2 แนะนำ ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาแก่เครือข่ายในการจัดทำแผนปฏิบัติงานและนำไปสู่การปฏิบัติ

2.3.3 ผลักดันให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ดำเนินกิจกรรม/โครงการฯ อย่างต่อเนื่อง กรรมการเจ้าหน้าที่หรือสมาชิกต้องมีความเสียสละในการปฏิบัติงานตามโครงการ ส่งเสริมและสนับสนุนสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ ให้สามารถดำเนินธุรกิจในด้านต่าง ๆ เพิ่มขึ้น

2.3.4 ทำความเข้าใจกับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่ สมาชิกสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เห็นความสำคัญและนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำเนินงาน

2.3.5 สร้างความสัมพันธ์ให้แก่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดให้ได้พบปะมากขึ้น เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือในเรื่องต่างๆ โดยการจัดประชุมเพื่อใช้เป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสพการณ์ต่าง ๆ ที่สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรได้ดำเนินงานแล้วประสบความสำเร็จ แล้วนำมาใช้กับสหกรณ์หรือกลุ่มเกษตรกรของตนเองให้มีการปรับปรุงพัฒนาให้ถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ อีกทั้งจะเป็นการเชื่อมโยงธุรกิจให้มากขึ้นด้วย

2.3.6 รณรงค์ให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรประชาสัมพันธ์ให้สมาชิกนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในชีวิตประจำวัน โดยนำเรื่องปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาให้ความรู้ทุกครั้งที่มีการประชุมกลุ่มและทำเป็นตัวอย่างให้สมาชิกเห็นถึงความสำคัญ

2.3.7 ให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรติดตามการนำแผนที่กำหนดไว้ ติดตามในที่ประชุมคณะกรรมการทุกครั้ง ผลักดันให้นำแผนไปสู่การปฏิบัติ

2.3.8 ปรับปรุงรูปแบบกิจกรรมที่สมาชิกจะต้องดำเนินการให้สามารถมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหรือมีการยืดหยุ่นมีการปฏิบัติได้ง่ายยิ่งขึ้น และเพิ่มเงินอุดหนุนขบวนการสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรให้เหมาะสมยิ่งขึ้น

สำหรับสหกรณ์ที่จะเข้าร่วมโครงการแห่งใหม่ ให้สหกรณ์เตรียมความพร้อมที่จะเข้าโครงการ โดยมีการกำหนดอายุของผู้เข้ารับการอบรม รวมทั้งต้องกำหนดให้เป็นผู้อ่านออกเขียนได้ บุคลากรของ

สหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรต้องมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ ของโครงการ และยินดีปฏิบัติตามกิจกรรมของโครงการจนแล้วเสร็จ

แนวทางส่งเสริมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดชุมพร ให้ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงาน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 แต่งตั้งคณะทำงาน

การแต่งตั้งคณะทำงาน ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัด แต่งตั้งคณะทำงานขึ้นมาหนึ่งชุด องค์ประกอบของคณะทำงานให้มีประธาน 1 คน เลขานุการ 1 คน นอกนั้นเป็นกรรมการ ซึ่งการแต่งตั้งกรรมการควรจะต้องมีเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่รับผิดชอบดูแลสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เกี่ยวข้อง และมีอำนาจหน้าที่ครอบคลุมการดำเนินงานตามแผนงานของกรมส่งเสริมสหกรณ์ โดยเฉพาะในเรื่องการคัดเลือกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการ ติดตามและประเมินผลสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน เพื่อให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงาน พร้อมทั้งติดตามการรายงานผลการปฏิบัติงานให้กรมฯ ทราบตามกำหนด

ขั้นตอนที่ 2 คัดเลือกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเข้าร่วมโครงการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกร ในปีงบประมาณ พ.ศ.2559

คณะทำงานที่ได้รับการแต่งตั้งจะต้องพิจารณาคัดเลือกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร จำนวน 2 แห่ง (จะผ่านมาตรฐานหรือไม่ก็ได้) เข้าร่วมโครงการ โดยเป็นความสมัครใจของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และมีความพร้อมของคณะกรรมการและฝ่ายจัดการ โดยแนะนำให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรนำเรื่องนี้เข้าที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อพิจารณาเข้าร่วมโครงการฯ พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะทำงานในการขับเคลื่อนโครงการฯ

ขั้นตอนที่ 3 ติดตามส่งเสริมการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการที่ผ่านมา

เจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ต้องเข้าแนะนำ ส่งเสริมให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรปฏิบัติตามแผนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงที่สอดคล้องกับเศรษฐกิจพอเพียง และให้มีการบริหารจัดการโดยใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความต่อเนื่องในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

ขั้นตอนที่ 4 ส่งเสริมการดำเนินงานขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ที่เข้าร่วมโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2559

เพื่อให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร มีกิจกรรมการดำเนินงานที่สอดคล้องกับปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงและใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการบริหารจัดการธุรกิจหรือกิจกรรมต่าง ๆ โดยสำนักงานสหกรณ์จังหวัดและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่ดูแลส่งเสริม จะต้องร่วมกันดำเนินการ ดังนี้

1. การประเมินการดำเนินงานและจัดทำแผนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร โดยให้ดำเนินการในช่วงการอบรมคณะกรรมการ ฝ่ายจัดการของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ โดยให้ประเมินว่าสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร มีปัญหาอุปสรรคใดบ้าง ควรจะทำการกิจกรรมใดที่จะทำให้เกิดความพอเพียง ควบคู่ไปกับการพิจารณาการดำเนินงานในกิจกรรมต่าง ๆ ว่าสอดคล้องกับหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงหรือไม่ ควรจะปรับการดำเนินงานของกิจกรรมใด

2. การจัดทำแผนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัดและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่ดูแลส่งเสริมสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร กำหนดแนวทางในการดำเนินการเพื่อให้มีการดำเนินงานตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จัดทำแผนประยุกต์ใช้ให้แล้วเสร็จในคราวอบรมกรรมการและพนักงาน

3. การส่งเสริมการประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียง โดยเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่รับผิดชอบดูแลแนะนำให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ดำเนินงานตามแผนและการประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการ

ขั้นตอนที่ 5 จัดอบรมกรรมการ ฝ่ายจัดการของสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2559

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดจัดอบรมคณะกรรมการและฝ่ายจัดการของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ เพื่อให้มีความรู้ความเข้าใจ และศรัทธาในปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เรียนรู้การประยุกต์ใช้เศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานและดำเนินธุรกิจ ประเมินสถานะการดำเนินงานของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร ตลอดจนการจัดทำแผนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร

ขั้นตอนที่ 6 การแลกเปลี่ยนประสบการณ์และการเรียนรู้การดำเนินงานตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดดำเนินการจัดประชุม/อบรม/ทัศนศึกษาดูงาน ให้กรรมการ ฝ่ายจัดการ สมาชิกผู้นำของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในสถานที่ที่นำเอาหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ปฏิบัติจริงและประสบความสำเร็จ เพื่อเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้การดำเนินงานและสร้างความร่วมมือ/สร้างเครือข่ายสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่มีการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานที่สามารถนำมาใช้เป็นแบบอย่างได้

ขั้นตอนที่ 7 จ่ายเงินอุดหนุนให้กับสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ ในปีงบประมาณ พ.ศ.2559

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดจ่ายเงินอุดหนุนให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรนำไปใช้ในการจัดทำกิจกรรมตามแผนการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร โดยมีรายละเอียดในการพิจารณา เกี่ยวกับ

1. หลักเกณฑ์การจ่ายเงินอุดหนุน เป็นเงินอุดหนุนงบประมาณแผ่นดินที่จ่ายขาด แห่งละ 30,000.- บาท จะเบิกจ่ายให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการเพื่อนำไปใช้จ่ายตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ เช่น ตั้งเป็นกองทุนในการส่งเสริมการประกอบอาชีพของสมาชิก เป็นค่าใช้จ่ายในการปรับปรุงองค์กร จัดประกวดสำหรับสมาชิกที่เข้ามามีส่วนร่วม/ใช้บริการกับองค์กร เป็นต้น

2. แจ้งให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรเปิดบัญชีเงินฝากธนาคารเพื่อรับเงินอุดหนุนเป็นการเฉพาะ โดยสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรแจ้งขอเบิกพร้อมส่งรายงานการประชุมที่มีมติรับเงินอุดหนุนและจะปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กรมฯ กำหนด และสำเนาบัญชีเงินฝากให้สำนักงานสหกรณ์จังหวัด

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดจะต้องทำบันทึกข้อตกลงการใช้เงินอุดหนุนกับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร และทำการเบิกจ่ายเงินอุดหนุนให้ ทั้งนี้ สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่ได้รับเงินแล้ว จะต้องส่งหลักฐานการรับเงินให้กับสำนักงานสหกรณ์จังหวัดด้วย

3. การติดตามการใช้เงินอุดหนุน สำนักงานสหกรณ์จังหวัดจะต้องดำเนินการติดตามการใช้เงินอุดหนุนให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และตามหลักเกณฑ์เงื่อนไขที่กำหนด แล้วรายงานผลการจ่ายเงินอุดหนุนให้กรมส่งเสริมสหกรณ์ทราบ

ขั้นตอนที่ 8 ติดตาม ประเมินผล ตัวชี้วัด และรายงานผลสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ

สำนักงานสหกรณ์จังหวัดจะต้องติดตาม ประเมินผล และรายงานผลการดำเนินงาน เพื่อประโยชน์ ดังนี้

1. เพื่อสรุปการดำเนินงานโครงการของสำนักงานสหกรณ์จังหวัด แล้วนำไปใช้ประโยชน์เป็นองค์ความรู้ในการส่งเสริมพัฒนาการประยุกต์ใช้ เป็นกรณีศึกษาให้จังหวัดอื่น ๆ นำไปศึกษาเรียนรู้เพื่อพัฒนาการส่งเสริมการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรให้บรรลุผลสำเร็จต่อไป

2. ใช้ประกอบการคัดเลือกในการเป็นสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรต้นแบบ หรือเป็นตัวอย่างการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3. ใช้ประโยชน์ในการปรับปรุงโครงการในปีต่อ ๆ ไป

ขั้นตอนที่ 9 คัดเลือกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรดีเด่นในการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เพื่อเป็นการสนับสนุน ส่งเสริม และสร้างแรงจูงใจให้สหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ นำแนวทางปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม สำนักงานสหกรณ์จังหวัดและเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์ที่รับผิดชอบดูแลสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการ จะทำการคัดเลือกสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่สมัครใจเข้าประกวดการประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงในการดำเนินงานดีเด่น แล้วรวบรวมและจัดทำข้อมูลเอกสารต่าง ๆ จัดส่งกรมฯ พิจารณาตัดสินและรับมอบรางวัล ทั้งนี้เพื่อจะได้้นำแนวทาง รูปแบบ วิธีการดำเนินงานของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรที่

ชนะการประกวดใช้เป็นตัวอย่างให้กับสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรอื่นนำไปประยุกต์และปฏิบัติในการดำเนินการต่อไป

ส่วนสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกรทั่วไปที่ไม่ได้เข้าร่วมโครงการสำนักงานสหกรณ์จังหวัดก็ควรจะแนะนำส่งเสริมให้นำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินงานของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร โดยเฉพาะในกิจกรรมการออมและการส่งเสริมอาชีพ เพื่อให้สมาชิกมีภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิต และเป็น การพึ่งพาตนเองก่อน ซึ่งจะนำไปสู่การกินดี อยู่ดี ต่อไป

@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@@

*KM : กลุ่มจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์
สำนักงานสหกรณ์จังหวัดชุมพร
ปี ๒๕๖๐*